POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

AKREDYTACJA WERYFIKATORÓW ŚRODOWISKOWYCH EMAS WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE DAVE-01

Wydanie 1
Warszawa, 1.10.2012 r.

Spis treści

1 Wprowadzenie 3
2 Definicje 3
3 Wymagania akredytacyjne 3
4 Specyficzne wymagania programu 3
4.1 Umowa o certyfikację 4
4.2 Odpowiedzialność za decyzje w sprawie certyfikacji 4
4.3 Wymagania dotyczące zasobów 4
4.4 Informacje dostępne publicznie 5
4.5 Dokumenty certyfikacyjne 5
4.6 Wymagania dotyczące procesu 5
4.7 Wniosek 5
4.8 Przegląd wniosku 6
4.9 Pierwszy etap auditu 6
4.10 Drugi etap auditu 6
4.11 Działania w nadzorze 6
4.12 Ponowna certyfikacja 6
5 Certyfikat i zakres akredytacji 6
6 Szczegółowe zasady prowadzenia oceny weryfikatorów środowiskowych w procesach akredytacji i nadzoru 6
6.1 Proces akredytacji 6
6.2 Proces nadzoru 7
6.2.1 Nadzór planowy i ponowna ocena 7
6.2.2 Ograniczanie i rozszerzanie zakresu akredytacji oraz zawieszanie i cofnięcie akredytacji 8
6.3 Nadzór na weryfikatorami zagranicznymi 9
7 Postanowienia końcowe 9
8 Dokumenty związane 10
9 Załączniki 10

1 Wprowadzenie

Tekst niniejszego dokumentu został opracowany przez Polskie Centrum Akredytacji (PCA) oraz uzgodniony z ministrem właściwym do spraw środowiska. Celem dokumentu jest:

- określenie zasad akredytacji weryfikatorów środowiskowych systemu EMAS funkcjonującego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylającym rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE (Dz. Urz. UE L. 342 z 22.12.2009, str. 1), zwanym dalej rozporządzeniem EMAS oraz ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS) (Dz. U. 2011, Nr 178, poz. 1060);
- dostarczenie wyjaśnień zapewniających jednolite, zgodne z europejską i międzynarodową praktyką, stosowanie normy PN-EN ISO/IEC 17021 przez PCA oraz weryfikatorów środowiskowych, w ramach procesu akredytacji i nadzoru.

2 Definicje

Dla potrzeb niniejszego dokumentu stosuje się definicje zawarte w dokumentach przywołanych w punkcie 3 niniejszego dokumentu, a ponadto poniższą definicję:

weryfikator środowiskowy – jednostka oceniająca zgodność, określona w rozporządzeniu (WE) nr 765/2008, lub dowolny związek lub grupa takich jednostek, które uzyskały akredytację zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) Nr 1221/2009, zgodnie z art. 2, pkt. 20 a) rozporządzenia EMAS.

3 Wymagania akredytacyjne

Weryfikator środowiskowy powinien spełniać wymagania określone w:

- **normie PN-EN ISO/IEC 17021 Ocena zgodności. Wymagania dla jednostek prowadzących audity i certyfikację systemów zarządzania** z uwzględnieniem zasad podanych w punkcie 4. niniejszego dokumentu**;**
- rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylające rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE;
- decyzji Komisji 2011/832/UE z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie przewodnika dotyczącego rejestracji zbiorowej w UE, rejestracji w państwach trzecich oraz rejestracji globalnej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS);
- dokumencie IAF MD 5 Dokument obowiązkowy IAF dotyczący ustalania czasu trwania auditów QMS i EMS;
- dokumencie DA-06 Polityka dotycząca zapewnienia spójności pomiarowej;
- w niniejszym dokumencie (DAVE-01).

4 Specyficzne wymagania programu

W niniejszym rozdziale odniesiono się tylko do tych punktów normy PN-EN ISO/IEC 17021, w których wprowadzono dodatkowe uściślenia lub wyjaśnienia w celu zapewnienia jednoznacznego zrozumienia ich treści i/lub zmiany lub uzupełnienia wynikające ze specyfiki systemu EMAS.

Dla ułatwienia zastosowano poniższy system identyfikacji wymagań: „W.X.Y.Z”, gdzie: „W” oznacza wymaganie, „X.Y.Z” oznacza numer punktu normy PN-EN ISO/IEC 17021, do którego wymaganie się odnosi.

W odniesieniu do tekstu normy PN-EN ISO/IEC 17021 mają zastosowanie poniższe ogólne warunki:

- pojęcie **certyfikacja,** w rozumieniu niniejszego dokumentu jest to **weryfikacja i walidacja,** zgodnie z art. 2, pkt 24 i 25 rozporządzenia EMAS. Natomiast decyzja o zarejestrowaniu oraz wpisie do rejestru organizacji w systemie EMAS, zgodnie z art. 11 rozporządzenia EMAS należy do kompetencji organu właściwego w danym państwie członkowskim (Competent Body). Wpis dokonywany jest m.in. na podstawie weryfikacji i walidacji przeprowadzonej przez weryfikatora środowiskowego,
- pojęcie **jednostka certyfikująca,** w rozumieniu niniejszego dokumentu, jest to **weryfikator środowiskowy**,
- pojęcie **audyt** jest równoważne z pojęciem **audit.**

4.1 Umowa o certyfikację

W.5.1.2 Umowa, o której mowa w art. 25 ust. 1 rozporządzenia EMAS, określająca warunki przeprowadzenia weryfikacji i walidacji, winna uwzględniać fakt, że weryfikator środowiskowy zobowiązany jest do powiadomienia jednostki akredytującej w państwie członkowskim, w którym będzie prowadzona weryfikacja, o dacie i miejscu przeprowadzenia weryfikacji przynajmniej 4 tygodnie przed każdą weryfikacją lub w przypadku weryfikacji i walidacji w państwach trzecich – przynajmniej 6 tygodni.

4.2 Odpowiedzialność za decyzje w sprawie certyfikacji

W.5.1.3 W odniesieniu do rozporządzenia EMAS, odpowiedzialność za decyzje w sprawie certyfikacji jest odpowiedzialnością za walidację deklaracji środowiskowej / zaktualizowanej deklaracji środowiskowej, zgodnie z art. 25 ust. 8 i wydanie oświadczenia zgodnie z art. 25 ust. 9.

4.3 Wymagania dotyczące zasobów

W.7 Weryfikator środowiskowy jest zobowiązany do określenia kryteriów kompetencyjnych dla personelu w odniesieniu do rodzajów działalności identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2.

Weryfikator środowiskowy, akredytowany lub ubiegający się o akredytację, winien posiadać kompetentny personel do prowadzenia weryfikacji i walidacji w odniesieniu do rodzajów działalności identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2. Weryfikator środowiskowy powinien być związany z ww. personelem umowami regulującymi długoterminowe zobowiązania stron.

Weryfikator środowiskowy prowadzący działalność weryfikacyjną w krajach trzecich powinien spełniać wymagania rozdziału V, art. 22 rozporządzenia EMAS.

Personel jednostki do prowadzenia weryfikacji i walidacji powinien spełniać wymagania wynikające bezpośrednio lub pośrednio z rozporządzenia EMAS (art. 20, ust. 2 i 3 oraz art. 22 ust. 2), jak również, posiadać co najmniej:

1) wykształcenie wyższe II-go stopnia techniczne i/lub prawnicze i/lub ekonomiczne i/lub przyrodnicze i/lub w zakresie ochrony środowiska; albo wyższe w innym zakresie, uzupełnione odpowiednim studium podyplomowym (w zakresie prawa, ochrony środowiska, technicznym);
2) 4 lata doświadczenia zawodowego na stanowisku związanym z problematyką ochrony środowiska, w tym 2 lata dla każdego z rodzajów działalności, której dotyczy zakres akredytacji, identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2;
3) 3 lata praktycznych doświadczeń w zakresie wdrażania lub utrzymania systemu zarządzania środowiskowego zgodnego z normą PN-EN ISO 14001;
4) udokumentowane, przeprowadzone pod nadzorem auditora wiodącego, audity systemów zarządzania środowiskowego w wymiarze co najmniej 20 osobodni, w tym 6 osobodni w organizacjach posiadających rejestrację w EMAS;
5) dowody na ukończone w przeciągu ostatnich 18 miesięcy szkolenia, w tym:

a) 16 godzinnego z zakresu wymienionego w art. 20 ust. 2 podpunkt a), b), c), e), h), i), j) rozporządzenia EMAS,

b) 10 godzinnego z zakresu wymienionego w art. 20 ust. 2 podpunkt d) rozporządzenia EMAS, z uwzględnieniem środowiskowych wymagań prawnych.

Wymagane jest, by szkolenia o których mowa w punkcie 5 a), odbywały się wg programu zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw środowiska oraz by kończyły się one egzaminem.

Dla celów wykazania realizacji art. 20 ust. 3 rozporządzenia EMAS, personel do prowadzenia weryfikacji i walidacji musi w cyklu 2-letnim wykazać się ukończeniem szkoleń o których mowa w podpunkcie 5).

Personel do prowadzenia weryfikacji i walidacji prowadzi weryfikacje i walidacje w zakresie, w którym wykazał wymagany poziom kompetencji, uwzględniający wymagania podane w punkcie 4.3.

4.4 Informacje dostępne publicznie

W.8.1 Weryfikator środowiskowy jest zobowiązany udostępniać publicznie:

- informacje o zakresie w jakim prowadzi weryfikację i walidację EMAS, określonym nazwą i numerem kodów Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2;
- imienny wykaz osób podpisujących oświadczenie weryfikatora środowiskowego z podaniem nazwy i numeru kodów Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, w jakich są one kompetentne.

4.5 Dokumenty certyfikacyjne

W.8.2.3 Treść punktu zastępuje się wymaganiami art. 25 ust. 9 rozporządzenia EMAS.

4.6 Wymagania dotyczące procesu

W.9.1.1 Częstotliwość weryfikacji i walidacji określa art.19, w powiązaniu z art.6, ust. 1 i 2 oraz art. 7 ust. 1 rozporządzenia EMAS.

W.9.1.3 W przypadku formułowania zespołów do przeprowadzenia weryfikacji i walidacji, w jego skład zawsze musi wchodzić personel do prowadzenia weryfikacji i walidacji, spełniający wymagania podane w punkcie 4.3 niniejszego dokumentu. Może on być wspierany przez auditora systemu zarządzania środowiskowego wg PN-EN ISO 14001, który wykazał wymagany poziom kompetencji w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla weryfikowanej działalności.

W.9.1.4 Procedury ustalania czasu trwania weryfikacji i walidacji, winny uwzględnić potrzebę dodatkowego czasu w porównaniu do czasu trwania auditów prowadzonych według normy PN-EN ISO 14001 (zgodnie z IAF MD 5), tak aby uwzględnić weryfikację dodatkowych wymagań rozporządzenia EMAS odnośnie systemu zarządzania środowiskowego i walidację deklaracji środowiskowej.

W.9.1.5 W przypadku organizacji, która w związku z posiadaniem kilku obiektów, prowadzących taką samą działalność, składa wniosek o rejestrację zbiorową, weryfikator środowiskowy zobowiązany jest opracować program weryfikacji i walidacji, który uwzględni wizytę w każdym z obiektów w okresie trzyletniego cyklu weryfikacji.

W.9.1.10 Wymagania dotyczące raportu z weryfikacji przeznaczonego dla organizacji określa art. 25 ust. 6 i 7 rozporządzenia EMAS.

4.7 Wniosek

W.9.2.1 Weryfikator środowiskowy jest zobowiązany upewnić się, że wnioskującemu są znane wymagania rozporządzenia EMAS, włącznie z procedurą rejestracji organizacji. Niezbędne informacje wymagane do dostarczenia przez organizację, wraz z wnioskiem, są

określone w art. 25 ust. 5 rozporządzenia EMAS. Powinna być również dołączona zgoda na spełnienie wymagań o których mowa w art. 23 ust. 6 rozporządzenia EMAS.

4.8 Przegląd wniosku

W.9.2.2 Planując weryfikację i walidację, weryfikator środowiskowy jest zobowiązany upewnić się, że posiada akredytację w zakresie odpowiadającym zakresowi działania organizacji oraz kompetencje do przeprowadzenia weryfikacji i walidacji.

4.9 Pierwszy etap auditu

W.9.2.3.1 W trakcie 1. etapu auditu, weryfikator środowiskowy jest również zobowiązany przeprowadzić wstępną ocenę projektu deklaracji środowiskowej i przedstawić opinię o potrzebie wprowadzenia poprawek lub korekty.

4.10 Drugi etap auditu

W.9.2.3.2 W trakcie 2. etapu auditu weryfikator środowiskowy, jest również zobowiązany przeprowadzić audit systemu zarządzania środowiskowego z uwzględnieniem wymagań, o których mowa w załączniku II rozporządzenia EMAS oraz dokonać szczegółowej oceny projektu deklaracji środowiskowej i przedstawić opinię o potrzebie poprawek lub korekty.

4.11 Działania w nadzorze

W.9.3 Weryfikator środowiskowy realizuje działania w nadzorze w zakresie określonym art. 18 ust. 7 rozporządzenia EMAS.

4.12 Ponowna certyfikacja

W.9.4 Weryfikacja przeprowadzana dla celów odnowienia rejestracji obejmuje działania określone, art. 18 ust. 6 rozporządzenia EMAS.

5 Certyfikat i zakres akredytacji

Certyfikat akredytacji weryfikatora środowiskowego odnosi się do normy PN-EN ISO/IEC 17021 oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Zakres akredytacji określa się zgodnie z kodami Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 określonej w rozporządzeniu (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz. Urz. UE L 393 z 30.12.2006 r., str. 1, z późn. zm.) oraz Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. 2007, Nr 251, poz.1885, z późn. zm.).

W zakresie akredytacji określane są również lokalizacje, w których weryfikator prowadzi kluczową działalność.

6 Szczegółowe zasady prowadzenia oceny weryfikatorów środowiskowych w procesach akredytacji i nadzoru

6.1 Proces akredytacji

PCA dokonuje oceny kompetencji weryfikatorów środowiskowych, zgodnie z art. 28 ust. 4 rozporządzenia EMAS, postępując zgodnie z procedurami PCA przywołanymi w dokumencie DA-01, z modyfikacjami wynikającymi z niniejszego dokumentu.

Weryfikator środowiskowy, składając wniosek o akredytację, przedstawia wypełniony formularz FAVE-01 wraz z wymienionymi w nim załącznikami.

Weryfikator środowiskowy przed złożeniem wniosku przeprowadza przegląd dokumentacji wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi, którego wynik przedstawia w formularzu FAVE-02.

Na ocenę weryfikatorów środowiskowych składają się następujące elementy:

- **przegląd dokumentacji** opisującej system zarządzania oraz zasady prowadzenia weryfikacji i walidacji przez weryfikatora środowiskowego,
- **ocena na miejscu** tj. w siedzibie weryfikatora środowiskowego i we wszystkich jego lokalizacjach, w których prowadzona jest działalność kluczowa. Obejmuje ona ocenę kwalifikacji personelu do prowadzenia weryfikacji i walidacji oraz ocenę stopnia wdrożenia systemu zarządzania opisanego w przesłanej z wnioskiem dokumentacji.

Po udzieleniu akredytacji i umieszczeniu informacji o akredytowanym weryfikatorze środowiskowym na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl, weryfikator środowiskowy jest zobowiązany do zgłoszenia do PCA weryfikacji, zgodnie z art. 23 ust. 2 rozporządzenia EMAS (formularz FAVE-03).

PCA przeprowadza obserwację pierwszej weryfikacji i walidacji EMAS prowadzonej przez weryfikatora środowiskowego. Jeśli w trakcie pierwszej obserwacji po udzieleniu akredytacji zostaną stwierdzone niezgodności wskazujące na poważne naruszenie wymagań akredytacyjnych, wówczas weryfikator środowiskowy przed wydaniem oświadczenia weryfikatora z symbolem akredytacji jest zobowiązany do podjęcia korekcji/działań korygujących w trybie natychmiastowym oraz do bezzwłocznego poinformowania PCA o ich realizacji. W takim przypadku mają zastosowanie również przepisy art. 23 ust. 8 oraz art. 24 ust. 6 rozporządzenia EMAS. Jeżeli to konieczne, ocena podjętych działań prowadzona będzie również w formie obserwacji. Ponadto weryfikator środowiskowy jest zobowiązany do zgłoszenia do PCA kolejnej weryfikacji spośród pozostałej działalności z zakresu posiadanej akredytacji.

PCA do 15 dnia każdego miesiąca informuje ministra właściwego do spraw środowiska, Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Komisję Europejską (za pośrednictwem EMAS Helpdesk) o zmianach dokonanych w wykazie weryfikatorów środowiskowych w poprzednim miesiącu.

6.2 Proces nadzoru

6.2.1 Nadzór planowy i ponowna ocena

Nadzór nad weryfikatorami środowiskowymi jest prowadzony na zasadach opisanych w dokumencie DA-01 z uwzględnieniem wymagań rozporządzenia EMAS oraz zasad podanych w niniejszym dokumencie.

W organizacjach akredytowanych w zakresie certyfikacji systemów zarządzania, PCA może prowadzić oceny połączone.

Nadzór planowany, jak i ponowna ocena są prowadzone w formie oceny na miejscu, obserwacji oraz przeglądu dokumentacji (w szczególności: dokumentacji systemu zarządzania oraz zapisów z przeprowadzonych weryfikacji, w tym raportów z weryfikacji i zwalidowanych deklaracji środowiskowych). Obserwacje dotyczą działań weryfikatorów środowiskowych prowadzonych u ich klientów, jak również posiedzeń komitetu chroniącego bezstronność.

W przypadku weryfikatorów środowiskowych posiadających lokalizacje, w których prowadzona jest kluczowa działalność, PCA prowadzi każdą ocenę w siedzibie oraz na próbce w wybranych lokalizacjach. Lokalizacje wybiera się losowo w ten sposób, żeby w trakcie cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną:

- liczba ocenianych każdorazowo lokalizacji była możliwie taka sama;
- zostały ocenione wszystkie lokalizacje.

Weryfikator środowiskowy powinien na bieżąco aktualizować wykaz personelu prowadzącego weryfikacje i walidacje z podziałem na:

- osoby spełniające wymagania podane w punkcie 4.3 i auditorów systemu zarządzania środowiskowego wg PN-EN ISO 14001,

- rodzaje działalności identyfikowane kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2,
- kraje prowadzenia weryfikacji i walidacji EMAS,
- liczbę przeprowadzonych weryfikacji i walidacji EMAS.

Weryfikator środowiskowy powinien przekazać do PCA ww. wykaz na 2 miesiące przed planowaną oceną oraz na każde żądanie PCA.

W trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, PCA prowadzi w ramach każdego klastra objętego zakresem akredytacji, co najmniej jedną obserwację weryfikacji i walidacji EMAS prowadzonej przez weryfikatora środowiskowego wybierając, w miarę możliwości, za każdym razem inną osobę prowadzącą weryfikację i walidację. Podział działalności na klastry został zdefiniowany w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu

PCA prowadzi w ramach corocznego nadzoru przynajmniej jedną obserwację pracy weryfikatorów środowiskowych u ich klientów. Wybierane są, w miarę możliwości, weryfikacje i walidacje prowadzone w sektorach o szczególnym zagrożeniu oraz prowadzone przez różne osoby. Za sektory o szczególnym zagrożeniu PCA uznaje działalności identyfikowane kodami NACE: 05, 06, 07, 08, 09, 20, 21, 24.46, 41, 42, 43, 37, 38.1, 38.2, 39, 75, 86, 87, 88.

W przypadku, gdy weryfikator środowiskowy przeprowadził nie więcej niż 2 weryfikacje/walidacje w roku kalendarzowym, obserwacje ustalane są indywidualnie (jednak nie rzadziej niż co 2 lata).

Zgodnie z art. 23 ust. 2 rozporządzenia EMAS, akredytowany przez PCA weryfikator środowiskowy jest zobowiązany do powiadamiania PCA o każdej prowadzonej weryfikacji przynajmniej cztery tygodnie przed terminem jej rozpoczęcia. Zgłoszenie następuje na formularzu FAVE-03 dostępnym na stronie internetowej PCA. Po formalnym zgłoszeniu, PCA podejmuje decyzję co do formy nadzoru nad weryfikatorem. W przypadku nie wywiązania się weryfikatora z obowiązku zgłaszania, PCA może powiadomić organ właściwy o nie spełnieniu wymogów rozporządzenia EMAS.

Ocena realizacji przez weryfikatora środowiskowego wymagań art. 23 ust. 2 i 3 oraz art. 24 ust.1 rozporządzenia EMAS, w stosownych przypadkach, jest prowadzona w trakcie każdej oceny w procesie nadzoru.

W przypadku stwierdzenia podczas oceny w procesach nadzoru niezgodności wskazujących na poważne naruszenie wymagań akredytacyjnych, poza wymaganiami zawartymi w DA-01, PCA uwzględniając art. 28 ust. 9, przekazuje raport ze zidentyfikowanymi niezgodnościami właściwemu organowi oraz w stosownych przypadkach, jednostce akredytującej lub licencjonującej, która przyznała akredytację lub licencję.

6.2.2 Ograniczenie i rozszerzenie zakresu akredytacji oraz zawieszenie i cofnięcie akredytacji

Ograniczenie i rozszerzenie zakresu akredytacji oraz zawieszenie i cofnięcie akredytacji weryfikatorowi środowiskowemu odbywa się na zasadach określonych w dokumencie DA-01, zastosowanie mają przepisy art. 29 rozporządzenia EMAS, ponadto:

- zakres akredytacji weryfikatora środowiskowego może być rozszerzony o inne rodzaje działalności, identyfikowane kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, po przedstawieniu przez niego udokumentowanych dowodów na posiadanie kompetentnego personelu spełniającego wymagania przedstawione w punkcie W.7. W takim przypadku PCA prowadzi obserwację pierwszej weryfikacji prowadzonej w rozszerzonym zakresie akredytacji. Weryfikator jest zobowiązany do zgłoszenia jej do PCA na formularzu FAVE-03.
- ograniczenie zakresu akredytacji następuje w przypadku:
  - utraty, kompetencji do prowadzenia działalności weryfikacyjnej w danej działalności identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2.

Dowodem utraty kompetencji może być, między innymi rozwiązanie przez jedną ze stron umowy, o której mowa w punkcie W.7;

- gdy w danym cyklu akredytacji weryfikator środowiskowy nie przeprowadził, w odniesieniu do podmiotów działających w danym sektorze identyfikowanym kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, żadnej weryfikacji i walidacji EMAS i jako akredytowana jednostka certyfikująca systemy zarządzania nie nadzorował w tych sektorach żadnej certyfikacji w programie EMS (PN-EN ISO 14001), akredytacja weryfikatora środowiskowego zostaje ograniczona z końcem tego cyklu akredytacji w zakresie tych sektorów;

- cofnięcie akredytacji następuje w przypadku utraty kompetencji do prowadzenia działalności weryfikacyjnej;
- proces wznowienia akredytacji po zawieszeniu jest prowadzony na wniosek weryfikatora środowiskowego zgodnie z zasadami podanymi w DA-01. W następstwie wznowienia akredytacji, PCA przeprowadza obserwację weryfikacji i walidacji EMAS w zawieszonym uprzednio zakresie.

Uwzględnianie uwag zainteresowanych stron w rozumieniu wymagań art. 28 ust. 6 oraz prowadzenie konsultacji z zainteresowanymi stronami wg art. 29 ust. 1 rozporządzenia EMAS prowadzone jest poprzez włączenie w proces decyzyjny PCA opinii Komitetu Technicznego właściwego ds. środowiska, a w dalszej kolejności z wykorzystaniem zasad postępowania z odwołaniami i skargami opisanymi w dokumencie DA-01.

6.3 Nadzór na weryfikatorami zagranicznymi

Zgodnie z art. 24 rozporządzenia EMAS weryfikatorzy akredytowani lub licencjonowani w jednym z państw członkowskich UE, mogą prowadzić weryfikacje i walidacje na terenie wszystkich państw członkowskich. Nadzór nad działalnością tych weryfikatorów w danym państwie sprawuje lokalna jednostka akredytująca.

PCA sprawuje nadzór nad weryfikatorami zagranicznymi w formie wynikającej z rozporządzenia EMAS.

Weryfikator zagraniczny jest zobowiązany, zgodnie z art. 24 ust. 1 rozporządzenia EMAS do zgłoszenia do PCA każdej weryfikacji przeprowadzanej na terenie Polski z wyprzedzeniem co najmniej czterech tygodni przed planowanym terminem jej przeprowadzenia. Zgłoszenie następuje na formularzu FAVE-04 dostępnym na stronie internetowej PCA. Do wypełnionego formularza należy załączyć wymienione w nim dokumenty.

W przypadku niedostarczenia zgłoszenia wraz z wymaganymi dokumentami na co najmniej 4 tygodnie przed weryfikacją albo dostarczenia dokumentów niekompletnych, PCA rezerwuje sobie prawo do skorzystania ze środków, o których mowa w art. 24 rozporządzenia EMAS.

PCA zastrzega sobie prawo do obserwowania pierwszej weryfikacji prowadzonej przez każdego weryfikatora zagranicznego. W przypadku następnych weryfikacji prowadzonych przez tego samego weryfikatora, PCA może skorzystać również z innych środków nadzoru, takich jak przegląd dokumentacji wymieniony na formularzu FAVE-02, raportów z weryfikacji i zwalidowanych przez weryfikatora deklaracji środowiskowych.

W razie zastrzeżeń do pracy weryfikatora zagranicznego, PCA postępuje zgodnie z zasadami określonymi w art. 24 ust. 6 rozporządzenia EMAS.

Opłata za czynności PCA jest kalkulowana zgodnie z zasadami wynikającymi z cennika DA-04.

7 Postanowienia końcowe

Niniejsze wydanie dokumentu zastępuje wydanie 3 dokumentu DAC-09 z dnia 12.11.2007 r. Niniejszy dokument został wprowadzony Komunikatem nr 112 z dnia 1.10.2012 r.

8 Dokumenty związane

Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są dokumenty wymienione w punkcie 3 oraz

DA-01 Opis systemu akredytacji;

DA-04 Cennik opłat za czynności związane z akredytacją;

PN-EN ISO 14001 Systemy zarządzania środowiskowego - Wymagania i wytyczne stosowania.

Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

Dokumenty IAF w wersji oryginalnej dostępne są na stronach internetowych: www.iaf.nu. Dokumenty PCA oraz tłumaczenia dokumentów IAF dostępne są na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do dokumentów PCA i IAF jest bezpłatny.

Dokumenty prawne są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska www.emas.mos.gov.pl lub na stronie Unii Europejskiej poświęconej EMAS www.ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm.

9 Załączniki

Załącznik nr 1 Podział działalności na klastry

FAVE-01 Załącznik do wniosku o akredytację weryfikatora środowiskowego EMAS

FAVE-02 Przegląd dokumentacji weryfikatora środowiskowego EMAS

FAVE-03 Zgłoszenie weryfikacji EMAS przez weryfikatora akredytowanego przez PCA

FAVE-04 Zgłoszenie weryfikacji EMAS przez weryfikatora zagranicznego

Załącznik nr 1

Podział działalności na klastry

Klaster	Kod EA	Kod NACE/PKD[1],[2]	Nazwa branży
A	1	01, 02, 03	Rolnictwo, rybołówstwo
	3	10, 11, 12	Produkty żywnościowe, napoje, wyroby tytoniowe
	30	55, 56	Hotele i restauracje
B	4	13, 14	Tekstylia i wyroby tekstylne
	5	15	Skóry i wyroby skórzane
	6	16	Drewno i jego przetwory
	7	17	Miazga, papier i wyroby papiernicze
	10	19	Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
	11	24.46, 20.13 (tylko w zakresie materiałów radioaktywnych)	Paliwa jądrowe
	12	20 (z wyłączeniem materiałów radioaktywnych)	Chemikalia, produkty chemiczne, włókna sztuczne
	13	21	Farmaceutyki
	14	22	Wyroby z gumy i plastiku
	15	23 bez 23.5 i 23.6	Niemetaliczne produkty nieorganiczne
	16	23.5, 23.6	Beton, cement, wapno, gips itp.
	17	24 bez 24.46, 25 bez 25.4, 33.11	Metale i wyroby metalowe
	19	26, 27, 33.13, 33.14, 95.1	Urządzenia elektryczne i optyczne
	23	31, 32, 33.19	Produkcja niesklasyfikowana gdzie indziej
C	2	05, 06, 07, 08, 09	Górnictwo i kopalnictwo
	18	25.4, 28, 30.4, 33.12, 33.2	Maszyny i osprzęt do nich
	20	30.1, 33.15	Przemysł stoczniowy
	21	30.3, 33.16	Lotnictwo
	22	29, 30.2, 30.9, 33.17	Inne urządzenia transportowe
	28	41, 42, 43	Budownictwo
	34	71, 72, 74 bez 74.3	Usługi inżynierskie
D	8	58.1, 59.2	Firmy wydawnicze
	9	18	Drukarnie
	24	38.3	Recykling
	25	35.1	Dostawy energii elektrycznej
	26	35.2	Dostawy gazu
	27	35.3, 36	Dostawy wody
	29	45, 46, 47, 95.2	Handel hurtowy i detaliczny; naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli, wyrobów do użytku osobistego i domowego
	31	49, 50, 51, 52, 53, 61	Transport, przechowalnictwo, łączność
	32	64, 65, 66, 68, 77	Pośrednictwo finansowe; nieruchomości; wynajem
	33	58.2, 62, 63.1	Technika informatyczna
	35	69, 70, 73, 74.3, 78, 80, 81, 82	Inne usługi
	36	84	Administracja publiczna
	37	85	Szkolnictwo
	38	75, 86, 87, 88	Zdrowie i opieka społeczna
	39	37, 38.1, 38.2, 39, 59.1, 60, 63.9, 79, 90, 91, 92, 93, 94, 96	Inne służby socjalne

[1] Klasyfikacja Działalności Gospodarczej NACE Rev. 2 wg Rozporządzenia PE i Rady Nr 1893/2006 (OJ L 393/1 z 30.12.2006); Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) 2007, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz.1885) Klasyfikacja Działalności Gospodarczej NACE Rev. 2 wg Rozporządzenia PE i Rady Nr 1893/2006 (OJ L 393/1 z 30.12.2006); Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) 2007, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz.1885).
[2] Sektory, których numery są zaznaczone na czerwono są sektorami o szczególnym zagrożeniu.